

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponta, a vasárnap és péntek kivételével.

Helyben házhoz hordva vagy világra postaköltséggel:

Egész évre	10 ft — 50
Félévre	5 ft —
Negyedévre	2 ft 50
Egy hónapra	1 ft —

Hirdetési díj:

Öt-hasábsorosított egy soros beiktatásáért 5 kr. Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. Nyiltér 4 hasábsorosított 20 kr.

XI. évfolyam. 1884.

Debreczen. Kedd, decz. 30.

255. szám

A zágrábi tartománygyűlés.

Van a magyar embernek egy régi jó példabeszéde, melyben a kutya is meg a szalonna is előfordul, ezt alkalmazhatjuk a Starcevićek bandájára bátran, mert amyi bizonyos, hogy ezek az urak egy cseppel sem lesznek ezentúl tiszteletesebb emberek, mint a melyeknek eddig voltak.

A horvát tartománygyűlés ismét együtt ül. Királyi szó hívta össze, igaz, hogy ezuttal csak rövid időre, de ez épen elégséges lesz arra, hogy megint inozenirozzanak ott olyan botrányokat, mely egy korcsmai duhaj legénygyel talán igen, — de egy tartománygyűlés méltóságával össze nem fér.

Pedig a királyi meghívó ezuttal is nagyon határozott hangon szól. Nem ellenzi, hogy a horvátok egy nevezett grameneni regnicolaris bizottság által tárgyalassanak, de minden kételyt kizárólag hangsúlyozza, hogy a felmerülő kérdések tisztázása a fennálló kiegyezés törvény alapján eszközöltessék.

Hát ez nem csak azért nagy mondas, mert király mondta, hanem azért is, mert a horvát tulzók semmi egyebet nem akartak, mint épen a kiegyezési törvény egyik sarkpontjának megdöntését és a horvát tartományoknak, Ausztriához való tartozandóságát kimondatni, vagy talán még azt sem, hanem egy önálló Szláviát megalkotni.

Hanem azok az ábrándozó urak megérthették a királyi szóból, hogy a kiegyezési törvény olyan valami, a mihez ezuttal hozzá nyulni nem lehet s hogy a regnicolaris küldöttség is csak megbeszélheti a magyar országgyűlés hasonló küldöttségével a maga vélt sörémeit, de ez ügyben sem nem dönthet, sem törvényt nem magyarazhat.

A leghatározottabban megérthették a királyi szóból, hogy a kiegyezési törvény egy olyan neántsú virág, melyet

botor kézzel lépni, mely ellen garázdálkodni nem szabad.

Hanem — ismétljük — nagyon esalódnék, a ki azt hiszi, hogy ezzel a kegyelmes királyi leirattal észretérítettek azok a fékvesszett elemek, melyek tajtékozó dühlvel rontottak és rontanak neki mindennek, a mi vadszenvedélyöknek nem hódol.

Szó sincs róla, sokkal jobb, hogyha ezen kérdés megvitatása regnicolaris bizottságok által történik, mert ettől sokkal inkább várható siker, mint ha az a tartománygyűlésben hozatnék szőnyegre, a hol csak arra adatnék alkalom, hogy a botrányoknak egy újabb láncolata ismétlődjék s utóljára is oda menne ki a dolog, hogy megint be kellene zárni az ülést minden eredmény nélkül, mert semmi sem alkalmasabb a szenvedélyek felkelésére, semmi sem alkalmasabb az igaztásra és botrányesimálásra, mint épen ezen közjogi kérdések nyilvános tárgyalása.

Nekünk, ka bennünk is hasonló rosszakarat volna a horvátok ellen, talán jobb volna ha ezen kérdés, minden komplikáltabb iv elkerülésével egyenesen parlamenti tárgyalás alá vétetnék, mert alkalmat adván a botrányesimálókna művek betetőzésére s arra hogy azok a dolgot nyílt törvényszegésre vigyék, ez esetben teljesen indokolt lenne eljárásunk, ha ezt a gordiusi csomót erőszakkal oldanánk meg, ugy, a hogy a mi érdeünk hozza magával.

Mindenki beláthatja hogy ezt a mai viszonyok között, nem lenne nehéz előkészíteni, ha ugyan ilyesmi hozzánk férne, de mi óhajtuk a békés megoldást, s elmegyünk a legszélső határokig, csak hogy a vizsályt elkerüljük, mert nem akarunk az erősebb jogával élni. Ezért egyeztünk bele a regnicolaris bizottság kiküldésébe, béke által skarván jutni a békéhez — ha ugyan ez lehetséges!

Az árhanyatlás az 1884-dik évben.

A kaliforniai és ausztráliai aranybányák fölfedezése óta — így nyilatkozott közelébb egy angol nemzetgazdász — a tömeges fogyasztás cikkeit nem voltak oly olcsók, mint jelenleg. Miután a nyilatkozat teljesen korrekt, mint az, az árák összehasonlítása által is igazolható, ezzel az is lenne konstátálva, hogy az arany vételereje ismét oly nagygyá vált, mint az említett felfedezések előtt. Ez azonban ismét nem jelentene mást, mint azt, hogy az aranykizsákmányolás 1848 óta, mely körülbelül 80.000 millió ft értéket képvisel, teljesen abszorbeáltatott, részben a népesség szaporodása, részben az ezüst túltermelése folytán. Az arany értéke ma ép oly nagy, mint az említett felfedezések előtt, tehát az arany vétel ereje is oly nagy, és ezzel összehasonlítva, a talaj és ipar termékeinek eladási értéke is az 1848-ki nívóra kellett süllyednie. A helyzetet másképp még ugy lehet kifejezni, hogy az arany termelés csökkenet, a munkás kezek száma ellenben szaporodott, tehát az arany drágább, és a munka olcsóbb lett. Ez utóbbi azonban csak föltételeken mondható, mert általában nem vált olcsóbbá a munka, mivel az ipar-bérek még majdnem oly magasak, mint az ármozgalom előtt; olcsóbbá csak a földmivelé, illetőleg a nyers, művelészetlen munka vált. A mit a félig meztelen hindu, a szármakéony felah, a lusta kínai, még civilizálatlan amerikai és az arany szintén még civilizálatlan európai paraszt arca verejtékével előállít, tehát kenyér-nyagot, pamutot, teát, cukrot stb. az vált elő sorban olcsóvá. Miután a nyers anyagok árai oly nagy mértékben süllyedtek, magától érthető, hogy a finomabb iparezkek is, melyeket belőlük készítenek, árban estek, tehát estek pamut-fonal, ruházati cikkek általában és az olcsóbb élelmi szerek következtében a munkabérek is. A pontos kiszámítások konstátálják azonban, hogy a redukált bérek mellett is, az iparosnak miután az élelmiszerek utáni kiadások levonattak, még mindig több marad béréből, mint az ugynevezett ipari lendület korában, mi más szavakkal azt jelenti, hogy az iparos munkás sem lett olcsóbb, sőt egyes esetekben drágább. Tehát csak a nyers munka, melyhez sem iskolázás és nevelés, sem jobb eszközök, tehát toka, gyakorlat által szerzett ügyesség szájkészítetik, csak a földmivelő munkája olcsóbbult, részben a nagy konkurrenzia miatt, mert milliók, kik azelőtt

nem dolgoztak, hanem napon sütkéreztek, most dolgozni kénytelenek — részben a mult századokbeli kincsek kiásatása t. i. szűz-talajok használatára, részben végre a közlekedési eszközök nagy felszaporodása következtében, melyek segítségével a világ munkaterménei majdnem egyidejűleg hozhatók a világpiacra, a mire előbb hetek és hónapok voltak szükségesek.

A nyers munka ez elcsöbödése, oka az árák esésének, a minthogy oka az egész Európát átölelő mezőgazdasági válságnak. Az arany emelkedett vételereje, csak hatása és nem oka annak, hogy a munkás-kezek száma növekedett, mert minden munkás dírekt, vagy indirekt szerez aranyat, mint a munka különböző alakjainak kiegyenlítő eszközét. Az ezüst elértékeltetése, melyre ma minden bajt hárítanak, mindenesetre hozzájárult az arany értékének emeléséhez, tehát az árértékeltetés általánosításához: a ki azonban egyedül márvád oknak tartja ezt és e szempontból indul ki, ha mis követezések fog jutni. Sok millióval több ember van a világon, kik végezhetnek nyers munkát és ez oka a jelenlegnek, melyről itt szó van. Miután tehát az amerikai, európai és indiai vasutak, csatornák és utak kiépítése, valamint Afrika egy részének megnyitása által mindinkább több ember tereltetett a munkához, az áresökkenésnek állandónak kellett lennie. Miután továbbá a Congo-terület megnyitása által ismét több millió ember fog munkára kényszerítettetni és miután a közlekedési eszközök állandóan szaporodnak, abszolút határozottsággal lehet megjósolni, hogy az árák még nem érték el legalacsonyabb állásukat, hanem az áresökkenés még tovább fog tartani, ha csak új aranybányák fölfedezése, vagy az ezüstnek rehabilitálása, nem feje megakadályozni a lefelé haladó mozgalmat. Az épen lefolyó esztendőben azonban egyik irányban sem merült fel eltérés és ezért az áresés akadálytalanul tovább tart. A legtöbb cikkekben az áresés nem volt jelentékeny, sőt kisebb volt, mint a megelőző években, egyedül buza és cukor szenvedett nagy áresést, mindkettő forszírozott túltermelés folytán. Hogy a buza ma olcsóbb, mint bármikor volt e században ez nemcsak az utolsó jó termésnek, hanem annak is tulajdonítandó, hogy egyidejűleg a munkaerő is nagyon szaporodott. A cukor áresökkenése ellenben csak a túltermelés következménye. A cukor és buza okozták a jelenlegi kereskedelmi válságot. Nyugat India Ceylon, Franciaország, Németország és Csehországban érzik a cukorválságot; egész Amerika,

A „Debreczeni Ellenőr“ tárcaja.

HOLTOMIGLAN.

Regény. Irta: Vértési Arnold. (Folytatás.)

Még egy lehetőség volt ugyan hátra: hát ha parókát viselt? Nem soká ezen gyanumnak is el kellett enyészni. Megtudtam a kocsmárosától, hogy az idegen ur itt léte alatt haját is felsütötte. A kocsmárosné esztalanni mosolygott, mikor ezt elbeszélte; ő nem tudja, hogy hová készült akkor este ez az ur, ki tudja micsoda szép menyecske kedvéért tette? Volt a kocsmárosnak egy naplopó öcsese, a ki itt élőküldött nála, egy exorbélylegény, kit a faluban a fiatal urak báli alkalommal igénybe szoktak venni; ez süttötte föl az idegen urnak haját is. Lehetetlen, hogy észre ne vette volna, ha paróka lett volna.

Csak Halmay maga tudott volna fölvilágosítást adni e bonyodalmakban. De arra nem lehetett számítani, hogy ő előjön. Így bármennyit gondolkoztam fölőle, nem bírtam kitalálni a dolgok összefüggését. Azt láttam, hogy a molaárleányok tévedésben kell lenni e gyürüt illetőleg. Ez most már bizonyosnak látszott. Hanem azon eset, hogy e gyürü a törvényszék elé került, gondoltam, hogy talán módot fog nyujtani nekünk, kipuhatóni az összefüggést, mely Halmay és ama rejtélyes Kertész Frigyes közt létezett.

Mit sem bírtunk kipuhatólni. Nem tudtuk, hogyan került a gyürü Halmay kezébe, amaz idegen kezébe. Az egyetlen tanujel, melyből Halmay és Kertész találkozására következtethettem, a pórsuhanéz valamósa volt; ki két idegen embert látott az éjjel a

tó parton beszélgetni. Még egyszer kikerdeztem körülmenyesen. Nem tudott egyebet mondani, mint a mit első ízben mondott. Két idegen embert látott előbb, aztán mikor ujjal a tó felé ment, akkor már csak egyet látott. Csak azt tette még előbbi szavaihoz, hogy neki ugy tetszett, mintha két idegen ur hevesen vitakozott volna egymással.

— Messze voltál tőlük? — kérdezém. — Nem, uram. De abból, a mit beszéltek, nem értettem semmit. Lovaim aztán tovább mentek legelészni s akkor már annyira voltam tőlük, hogy hangjokat sem hallottam.

— Mit gondolsz, merre távozhatott az egyik idegen, kit aztán nem láttál?

— Nem tudom, uram. A réten kellett volna visszajönnie; de nem láttam. Egyenesen előtünk a nagy tó állt, jobbra meg egy mély árok, arra nem mehetett.

— Mit gondolsz hát, hogy merre ment? — Nem tudom, uram. — ismétlé a paraszt suhanéz.

Nem halottál valami hangot, mintha vízbe esett volna valaki?

— Nem halottam, uram.

Elboacsátottam a fiut s gondolkozni kezdtem magamban. Ki tudja; mi törtéhetett azon éjjel? Két ember állt ott egymás mellett a sötét éjben, két elszánt, mindenre kész kalandor, az egyik tudta, hogy a másikkal zsebében pénz van; ki tudja nem gyilkolta-e meg Halmayt czimborája s nem vetette-e holttestét a nagy tóba, hol örökre el van temetve? A pénz aztán magához vehette, s gyürüjét, az ha volt, még egyéb értékes tárgyait szintén.

Meglehet, hogy e gyanítás csak fölízgatott képzelődésem szüleménye volt, de végre is nem tartozott a lehetlenségek közé. Miután Halmaynak semmi nyomára nem tud-

tunk akadni, s miután nem bírtam föltenni róla, a hogy ha itt volt, föl ne kereste volna ismerőseit, hogy szokása szerint segedelmet kérjen tőlük, s legalább néhány forintot ki ne szaroljon, azt kellett hinni, hogy meghalt. Bizonyára valami baj érte.

Alvéghyné szintén azon véleményben volt, hogy Halmayt valami baj érthette s talán meg is halt. Ez eszébe juttatta annak lehetőségét, hogy Etelka talán majd férjhez mehet.

— Gondoskodjék arról, — szölt, ágyához hivatva s kezét nyujtva felém, — hogy ez embernek életében létező, vagy haláláról bizonyosságot szerezzem. Etekám — Etekám boldogsága ettől függ.

VIII.

A végrendelet.

Alvéghyné ő nagysága napról napra gyengülni kezdett. Most már láthattuk, hogy nehezen kel föl még egyszer ágyából. Beszéltem az orvossal; kevés reményt nyujtott. Ő nagysága érezni látszott maga is, hogy vége közelget. Hiába vigasztaltuk s hiába mondogtunk neki, hogy nemokára jobban lesz; nem lehetett megcsalni őt; szomorú mosolylyal rázta fejét. Nem hitt biztatásainkban.

Szelid és nyugodt volt mint teljes életében. Csendesen várta a halált. Csak az esett nehezére, hogy védtelen támasz nélkül kell itt hagyni Etekát. Ha néha egy-egy percze magányosan maradtam vele, erről beszélt szüntelen.

Ritkán akadt ilyen perc. Etekka éjjelnappal jötevényője ágya mellett állt.

Egyszer délután Alvéghyné ő nagysága kiküldte őt a szobából; hosszasan akart beszélni velem. Kért, hogy készítsm el számára a végrendeletet. Oly szelid nyugalommal mondta ezt, hogy könyek gyűltek sze-

meimbe. Ügyvéd vagyok s nem igen tartozik foglalkozáshoz az eljárási ügy, de most nem bírtam magamat tartóztatni.

Ő nagysága elmondta pontonkint, mit kíván a végrendeletbe tétetni. Mindent nyugodtan elmondott s minden pontra nézve kikérte a tanácsot.

Sokat hagyományozott jótékony intézetekre s becsületes há gazdatisztrjei és családjei megjutalmazására. Közel rokonai nem voltak; férjének volt két unokaöcsese: Péter és Izidor. Ezek remélték, hogy reájok marad Alvéghy Ferenczné vagyon. Nem nagyon érdemelték meg, de ő nagysága azért mégis megemlékezett róluk. A legatamok leszámításával rendelkez, hogy összes vagyon két részre oszassék; felét öröklj Etekka, másik felét ketten Izidor és Péter örökljék.

A végrendeletet elkészítettem, a mint kívánta. Ő nagysága kért, hogy mindjárt hozzak tanukat is, kik aláírják. Másnap aláírtuk a tanukkal a végrendeletet. Harmadnap ő nagysága elhunyt, csendesesen, mintha csak elaludt volna. (Folyt. köv.)

EGY KIRGIZ ÜNNEP.

Dr. Radloff Vilmos kasani tanár a mult években egy hosszú tanulmányt tett Szibériában, s utazási tapasztalatait és élményeit egy „Aus Siberien“ című munkában megírva közelebb adta át a nagy közönségnek.

Ezen munkából, mely amaz előttünk igen kevéssé ismert földrészről sok érdekest és újat tartalmaz, közöljük a következő részletet, a mely egy kirgiz főnök atyjának halotti torát tárgyalja.

„A tor, mint minden hasonló ünnepeknégy napig tartott. Az első napon, melyen

zsatér,
k;
ban;
OK;
yök;
án a szab.
ot
y az ezen
fi etendő.
CA
eni, hogy
afarái
t. ez. kö.
atok.
sü és leg-
ssa.
1714. sz.)
letén.
ményi
nyszék, mint
teszi, hogy a
k végrehajta-
éka végrehaj-
orint tökekü-
végrehajtási
yszék terüle-
sában fekvő
+ 1. rend-
nnel megáll-
elte és hogy a
az 1885. évi
u. 3 órákor
si térben
ésen a megál-
is eladatni
artoznak az
t vagyis 1120
81. LX. t.-cz
mmal számi-
ó 1-én 3333.
teri rendlet
épes értékp-
etenni, avagy
a értelmében
nál előleges
ályszerű elis-
4. évi novem-
ényszék mint
SZABÓ
a jegyző.

Szerdán december 31.

adatik:

Gasparone

operette 3 felvonásban.

Kezdeté 7 órakor.

Műsor: Csütörtökön: „Dózsa György.“

Péntek: „Csicsóné.“

Szombat: „Koldusdiák.“

VASUT.

Debreczenből indul:

N. Váradi-B. pest felé	d. e. 12 ó. 07 p.
" "	este 8 ó. 50 p.
zatmár felé	d. e. 4 ó. 32 p.
" "	d. u. 3 ó. 49 p.
Kassa felé	d. e. 9 ó. 45 p.
" "	d. u. 3 ó. 35 p.
Nánás felé: } m. á. v.	d. u. 3 ó. 34 p.
} vásártér	d. u. 3 ó. 46 p.

Felelős szerkesztő és kiadó: **Laptulajdonos**
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: **Karozag Vilmos.**

Nyit-tér

Kiadó helyiségek.

Az ipar és kereskedelmi bank
PIACUTCZÁNÉPÜLT UJ HÁZÁBAN

1885. május 1-jétől

következő helyiségek kiadandók:

1. Két utczai bolthelyiség.
2. Földszint egy udvari lakás.
3. Első emeleten két udvari lakás.
4. Második emeleten egy utczai s két udvari lakás.

Bővebb felvilágosítást az ipar és kereskedelmi bankban szerezhetni.

ad. 2969. T.

1884.

III.

Arverési hirdetményi kivonat.

A h. nánási kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajthatónak, Czifra Julianna végrehajtható szenedő elleni 126 frt 37 kr tőkekövetelés jár. iránti hajtási ügyében a debr. kir. tszék (a nánási kir. jbiróság területén levő Dorogon fekvő, a dorogi 299 sz. tkvben A I. 2. 3. 5. r. sz. alatti ingatlanra sz. árverést 344 forintban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1884. évi febr. hó 5-ik napján délelőtt 9 órakor Dorogh városánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881: 60. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. nov. 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes éreklapirban és kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt az 1884. évi decz. hó 3. napján.

A nánási kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Sebestyén
aljárásbíró.

szerhelyzetben történt fölvetélet a vasuti kölesön kamatja és tőkéje törlesztésére. A felelőse fegyelmi vizsgálatot is kér ezért a polgármester ellen. A megyei közgyűlés azonban az állandó választmány javaslatára értelmében Cziney I., Szöllössi János, Csohány László, Fekete Rándor felszólalása után Paksy Károly polgármestert igazoló nyilatkozatra utasítja.

Több közmunka tartozás leírása iránti kérvények elintézte után Rákosy Gyula János indítványt tett, hogy jövőre ilyen-milyen kérvények ne küldessenek a megyéhez, hanem a panaszosok a szabályrendeletben meg szabott idő alatt az illető helyen reklamálnak. Ez indítványát azonban visszavonta.

A gyűlés ezután boldog új évet kívánatok mellett feloszlott.

A jegyzőkönyv hitelesítése holnap d. e. 10 órakor lesz.

Napi hírek

— A debreczeni gazdasági egyesület e hó 31-dikén d. u. 3 órakor (holnap szerdán) a városház nagytermében választmányi értekezletet tart.

— Az új fogyasztási adó-hivatal hivatalos működését tegnap megkezdte. Helyisége Csapó-utczán a Gödényi-féle házban van.

— Helybeli irodalmi termék. A debreczeni jelenlegi sugója Miskolczy Henrik irodalmi munkákkal is foglalkozik, s vidéki lapokban számos elbeszélése jelent meg. Ez elbeszélések kötetbe szedve közelebb a Révai testvérek kiadásában fognak megjelenni Szerző előfizetést hirdetett a kötetre, melynek jövedelmét a magyar hirlapírók és a vidéki színház nyújtási alapja javára ajánlja fel. A 10 leve terjedő kötet ára fűzve 1 frt. kötve 1.60 kr. Az előfizetések január 10-ig szerzőhöz a debreczeni színházhoz küldendők.

— Gyászjelentés. Mely fájdalomtól megtörve jelentjük szeretett leányom és testvérünk SZABÓ EMILIANAK folyó évi Deczember 29-én, reggeli 2 órakor, élete 33-dik évében, hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát, Drága halottunk földi részei a cselezdi-utczai 17 dik sorszámú háztól f. hó 30-ik napján délután 3 órakor tartandó rövid halotti imával, a Péterfia-utczai sírkertben fognak örök nyugalomra helyeztetni. Mely végtisztoságtételre az elhunyt rokonait, barátait és a n. é. közönséget bánatos szívvel meghívjuk. Debreczen, 1884. Decz. 29. Özv. Szabó Mártonné, szül. Juhász Terézia, mint édes anyja; testvérei: Szabó Irma, özv. Karla Istvánné gyermekeivel; Szabó Erzsébet, Szabó Terézia, Pongor Istvánné férjével és gyermekeivel; Szabó Albert, mint névelő és gyermekeivel, Szabó József, Szabó Sándor.

— N. Léta község országos vásárnap kimutatása: Január hó 15-ét, april hó 24-ét, September hó 29-ét megelőző hetek szerda s csütörtök napjain, megemlítvén, hogy szerdánapon a baromvásár tartatik. Kelt N. Létán 1884. decz. 22-ikén. Kiss Gábor főjegyző, Nagy Imre főbíró.

— Katona zenekar fog működni holnap este, vagy is Sylveszter estélyén a „Bika“ vendéglő éttermeiben, melyek ez alkalomból bizonyára tömve lesznek szórakozni vágyó közönséggel.

— Elvesztett egy aranyóra tegnap este színház után. Kéretik a szives megtaláló, hogy az órát bathyányi-utczán az Ormósházba a vinni sziveskedjék, hol illő jutalomban részesül.

— A Sylveszter estélyt az idén is vig mulatság közt fogják megülni a Vilmos Lajos vendéglőjében, hogy mindig a legesztelenebb jókedv szokott ezen estélyeken uralkodni, a derék vendéglős számos igen mulattató meglepetést tart készen vendégei számára, kik bizonyonyal mint mindig, holnap ismét nagy számban fogják felkeresni.

— Köszönet. A „Debreczeni Ellenőr“ és „Debreczen“ t. szerkesztőségei szivesek voltak lapjaink jövő évi folyamát a „Polgári kör“ számára díj nélkül felajánlani. — Fogadjuk a kör választmányának nevében hálás köszönetemet. Debreczen, 1884. decz. 30 Takács Balint jegyző.

— Körházi biztossá polgármester ur által Vetéssy Béla véglegesen kineveztetett.

— A jó bor egyik legkeresettebb czikk az új évi ünnepek előtt s azért figyelmeztetjük azokat a kik jó tiszta bort akarnak inni a Katz Lajos borkereskedésére. Mai számunkban megtalálják olvasóink ezen borkereskedés kirdetését.

— Árvízveszély Szatmármegyében. Szatmárról írják, hogy a megyében a folyók veszélyesen emelkednek. A Krasna melletti falvakat már vízborítja. A megrémül birtokosok, mely a legutolsó árvíz okozta károkat sem heverte ki, a kormány föfelügyeletét óhajtja.

— A „Hungária“ kávéházban holnap fényes sylveszter estély tartatik, a mely alkalommal számos finom rajnai és pezsgő bork fognak kisorsoltatni, s hogy a nyeresérenál több legyen a kilátás minden vendég két-két tombola jegyet díj nélkül fog kapni. Egész este zene fog játszani. A mulatni szerető jókedvű urak figyelmébe ajánljuk a Hrugariába kínálkozó vig estélyt.

— Az arczbőr szépítésére a következő módon lehet jó szert készíteni: vegyünk

15 gramm benzint, ugyanannyi bórazot, töljük finom porrá, öntsünk reá egy üvegben 100 gramm borszeszt és hagyjuk a keveréket valamely helyen néhány napig állni, közben-közben összerázzván. Végre öntsük le a felül levő tiszta folyadékot és ebből adjunk néhány cseppet mosdó vizükhöz, mi lehetőleg esővíz legyen. Ha hosszabb ideig ily vízzel mossuk arczunkat, annak bőre lassanként sima és tiszta lesz. Az üvegben esetleg maradt üledékre lehet 50 gramm borszeszt önteni és úgy járni el mint előbb.

(—a—) „Magdolna“ Rákossy Jenő népdramája tegnap zsufolt ház előtt került színre, és nagy sikert aratott. A közönség folytonosan feszült figyelemmel nézte végig a hatásos idegrázó jeleneteket, melyek a közvetlen ség erejével hatottak. Az előadás egyike volt a legjobbaknak s első sorban magát Krecsányit illeti dícséret, ki ismét bebizonyította, hogy az ő gondos vezetése alatt oly kitünő előadásokat élvezhet a közönség, a minő a fővárosban is dícsősséggel állára meg helyét Kicsné nehé, farszto szerepére sok gondot és tanulmányt fordított s megrázó szenvedélytel játszottá egyes jeleneteit, s alakító képességének is feltünő jelét adta; a részeges öreg asszony alakjában igaz volt, s utolsó kitérőrekor oly erővel rohant ellenfelére, a minőt ez idő szerint csak kevés magyar színész tud producálni; mellette Siposné ragadta tapsra a közönséget megindító, természetes játékával mint Gyömbérné. Kükemezey Vilma kedves naiv leány volt és a zajos tapsokat megérdemelte. A női szereplők közül kiváltak még Foltényiné, Váczi Vilma, Bessenyei Mari és Serfözö Etel, utóbbi derültséget keltett egy öreg asszony komikus alakjával, Bessenyei kisasszony pedig olyan tüzzel pattant szakácsné volt a milyennek keressen kell pártját. A második képek ő egyik kiváló alakját képezte. A férfi szereplők is, Szabó Antal, Pálffy, Halmay, Boránd, Sajó — mind dícséretet érdemelnek s a tapsból kihivásból mindnyájának bőven kijutott. „Magdolna“ cassadarabja lesz a színházi idénynek.

— Összehasonlító statisztika. Magyarország nagybör városában december hó 7-től 13 dikáig terjedő hetében a születések és halálozások száma a következő volt: Budapest szül. 267, megh. 224. Pozsonyban szül. 33, megh. 43. Kecskeméten szül. 39, megh. 43. Aradon szül. 20, megh. 24. Temesvárott szül. 24, megh. 24. Nagyváradon szül. 23, megh. 27. Kassán szül. 17, megh. 19. Sz. Fejérvárott szül. 23, megh. 25.

— Őszi betegségek ellen. Hiába köszöntött be a naptári tél, a természet csak nem akar tudomást venni róla. Nincs n.p., hogy ne harmatozának az egek s téli kabát nál nagyobb kelendősége van az esernyőnek. Es ezt nemcsak a korcsolyások bánják, hanem minden boldogtalan halandó, ki fogatok hiányában a saját alkalmatosságán kénytelen végig evezni a városunknak olyan dusan tenyészto hazai csokoládé barna tengerén. Hogy e közben nyakig sáros lesz az ember, az még a kisebbik baj, a másik, a nagyobbik az, hogy mikor a cipő átázik, a torokgyulladás és nátha nyomban beköszöntenek s mint hivatalan vendéghézik, egyhamar nem is állnak odább. S különös! annak dacára, hogy a nedves időjárás hozta betegségek az emberiség nagy részét — felélni is nagyobb — meglátogatják, senki azzal nem gondol, hogy egy kis náthával orvoshoz siessen, hanem sok lelki nyugalommal és sok zsebkezdővel ellátva türelmesen várják a nyarat. — Tisztelet emberiség, ne legyen ez jövőre így, segítsenek önök magukon és náthájukon, meg a köhögésükön — szólal fel egy angol orvos, — mert az oly könnyű, hogy ezental köhögni és orrot fujni a legszénytelenesebb dolgok közé fog tartozni! — A recept, melyet a doktor ur egészkomolyan ajánl, a következő: Egy kanálnyi konyhasót jó nagy pohár vízben föl kell olvasztani, s ha köhögünk, akkor öblögtessük vele a torunkat, ha pedig nátha bánt, szívjuk föl az orrunkba. A hatás nem lesz gyors, de négy-öt napi gyógyítás után cölhoz lehet jutni. — Aki nem hiszi, kísértse meg; pénzbe nem kerül.

Színház.

„Magdolna“.

Debreczen, decz. 30.

Mikor utoljára a fővárosban voltam, mint mindig, — ezuttal is meglátogattam „Aesopus“ nagynevű költőjét Rákossy Jenőt, kihez különös rokonszenv hálá és szeretet kötet még abból az időből, mikor ő mint a népszínház igazgatója jóakaratu pártfogásában részesített ilyen magamforma „titkos dráma-írókat.“

Rákossy rendkívül kedves, szeretettel méltó, barátságos ember.

Minden oldalról kitünően van tájékozva az irodalom és művészet állásáról Magyarországon. Ösmeri az összes színészi erőket és talán senki se tud jobban a színész tehetségére

szabni szerepét, senki jobban a közönség izlése szerint írni jobban nem tud, mint ő. Azért látszik a siker csaknem biztosítottnak ha Rákossy darabjáról van szó.

Nagyon rövid beszélgetés után a színházi irodalomra került a sor. Kérdésére elmondta, hogy mit dolgozom, s aztán én vettem magamnak a bátorságot, hogy a „Bárónó levelei“ című bohózat után kérdezősködjem. Ezt a darabját épen abban az időben fogadta el a nemzeti színház.

Ugy látszik, hogy ő maga sokkal inkább érdeklődött a „Magdolna“ iránt mert erre vitte át a társalgást.

— „Magdolna“ — Erről még semmit sem olvastunk, — jegyeztém meg.

— Feleslegesnek tartottam a reklamot, sőt határozottan megtiltottam. Itt a fővárosban még nem is tudják, hogy a népszínház darabot ad tőlem, pedig már javában folynak a próbák — Tudja nem szeretem azokat a kisszerű dolgokat, hogy kiírják a lapokban, hogy X. Y. új darabot ír, már a második felvonást dolgozza, már befejezte, már benyújtotta, már elfogadtattak, színészi körökben nagyon dícsérik sat. „Ö jön, ő érkezik, ő már itt van.“

— Es milyen darab „Magdolna“?

Rákossy egy pillanattal hallgatott, s kisgondolkodás után így felelt:

— Milyen darab? . . . Nem tudom. — Népszínmű, dráma, tragoedia, életkép . . . minden.

— Nem értem.

— Azt elhiszem. „Magdolna“ egy rendkívül hatásosnak ígérkező szindarab. En „paraszt tragédiának“ neveztem. Két czölm van vele: az, hogy bemutassam a színpadon az igaz életet a maga drasztikus valóságában és hogy módot nyujtsak Pálmai Ilkának arra, hogy bebizonyítsa, hogy ő minő nagy drámai tehetség.

— Tehát igazuk van azoknak kik ezt mondják, hogy nálunk a sok drámai műfaj dacára sincs kellő megnevezése a színműveknek. Ezért lenne jó, ha francziák mintájára mi is minden színpadi munkára, mely nem tragédia csak a „színmű“ megnevezést használnánk.

— Természetes, mert én azt tartom, és ez áll a „Magdolnára“ is, hogy az sohasem kérdés, hogy micsoda darabot írunk, vagy minek nevezzük el a megírt darabot. — A földolog az, hogy érdekes és hatásos színpadi termék legyen. En sohasem ülök le az íróasztalhoz azzal a tudattal, hogy most bohózatot, vagy vigjátékot, vagy drámát fogok írni. Kész a mesém, megvanunk hozzá alakjaim, leülök, dolgozom és a munkából „szindarab“ válik. Átesapott-e a vigjáték a bohózatba, vagy a bohózat kevésbé drasztikus- arra, hogy bohózat legyen, fordul-e benne néhány komolyabb jelenés is elő, a mely miatt már: „színmű“re kell keresztelnem a gyermeket, nem tudom, nem érdekel. Ismétlem: a földolog, hogy hatást keltsen s kivívja a közönség érdeklődését és tetszését. A közönség maga se sokat törődik azzal, hogy a drámai, vigjátéki, vagy bohózat rész tetszett-e neki; a mi tetszett annak örült, szivesen fogadta és hálásan tapsolt érte. Ezeket az elveket tartottam szem előtt, mikor „Magdolna“ írtam. Hatásos szindarabot akartam írni a népek.

Tegnap este láttam a színművet s meggyőződtem róla, hogy a rendőrség beavatkozása érthetetlen volt, a fővárosi közönség tetszés zaja ép oly helyénvaló volt, mint a debreczeni, mely tizenegy óráig hűségesen kíséerte nem lankadó figyelemmel a darab hőseinek tragikus, megdöbbentő sorsát s végre meggyőződtem a Rákossy elveinek igaz voltáról.

Előadás után ezt sürgőyöztem neki: „A közönség érdeklődött, sirt, személt körülgette, borzadt, fázott, nevetett, — de mindig tapsolt.“

Karozag Vilmos.

Legujabb.

(„Debreczeni Ellenőr“ eredeti távirata.)

Budapest nov. 30. A szabadkubajai szányvasut miutánrendőri bejárása délelőtt Gyöngyös osztálytanácsos vezetése alatt megkezdődött. A magyar államvasutak képviselőin kívül jelen voltak Baja és Szabadka küldöttsegei

Arverési hirdetményi

kivonat.

A h. nánási kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a királyi kincstár végrehajtónak Oláh György örökösei végrehajtást szenvedő elleni 360 forint 28 krajczár tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a debr. kir. törvényszék (a nánási kir. járásbírósg) területén lévő Dorogon fekvő a dorogi 1141 sz. tjkönyvben A. I. 1-7. r. sz. alatti ingatlanokra 674 frt; a 3266. sz. tjkönyvben A. I. 1-4. r. sz. alatti ingatlanokra az árverést 88 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1885. évi febr. hó

5-ik napján d. e. 9 órakor Dorog városánál megartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt az 1884. évi december hó 3-ik napján.

A nánási királyi járásbírósg mint telekkönyvi hatóságnál.

SEBESTYÉN,
aljárásbíró.

Hirdetés.

Ezennel értesitem a t. cz. vendéglős és sernéző urakat, hogy mintán a szab. kir. Debreczen város tulajdonát képező

Serbehozottali vámszedési jogot

hat egymást követő évre kibéreltem 1885. év januárius 1-től fogva, ugy az ezen napon még raktáron levő, mint a később hozatandó serek után eső

Behozottali vám — frt 2.65 kr

azaz két forint és hatvanöt krajczár hektoliterjéért — közvetlenül nekem fizetendő. Kelt Debreczenben, 1884. december 15-én.

Látam:
BOCZKÓ SÁMUEL
rendőrfőkapitány.

ÁRON MIKSA
bérő.

Együttal van szerencsém a t. cz. serfogyasztó közönséget értesíteni, hogy sikerült a világhírű

Oréher Ánfal-féle serfözdének fióaraklárát

Debreczen és vidéke

részére megnyernem, és ez által oly kellemes helyzetbe jutottam, hogy a t. cz. közönségnek a legjobb minőségű serekből azon frissen, gyári áron szolgálatok.

A t. cz. magafogyasztó közönségnek pedig folytonosan friss töltésű és legjobb minőségű pálczkor áll rendelkezésre.

A nagyérdemű közönség számos megrendelését kéri

kiváló tisztelttel

Áron Miksa.

Iroda: ideiglenesen pünkösdi
Szt. Anna-utca 2545.

Raktár: Piac-utca (1714. sz.)
a kis-uj utca szegletén.

Legjobb minőség legolcsóbb árak.

Új czipő üzlet

AZ ARANY CSIZMÁHOZ

DEBRECZEN, Cegléd-utca, a városháza alatt, a régi takarékpénztár tözsomszédságában.

Olcsóbb mint bárhol.

Legjobb minőségű

női, férfi, és gyermek czipő áruimat

ujév ünnep alkalmával

a legolcsóbb árak mellett

árusítom el.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve maradok

kiváló tisztelettel

FALK OTTÓ.

Megrendelések mérték után gyorsan és pontosan. Vidéki megrendelések utánvétel mellett pontosan eszközöltetnek.

Valódi gráci és marburgi férfi czipők.

Külföldességek női és férfi bái czipőkben.

Valódi orosz bagaria férfi és fiu csizmák.

LASSON WILLIAM-féle HAIR-ELIXIR

A legjobb szer a haj erősítésére és növesztésére.

(Egy üveg 3 frt.)

Debreczenben valódi minőségben egyedül csak SZEPESSY és KERESKES árak kereskedésében kapható.

BOROK.

KATZ LAJOS borkereskedésében a legjobb minőségű tisztán kezelt érmelléki borok következő árakban kaphatók:

1 liter 1884. asztali 20 kr, 50 liter 9 frtől 10 frig
1 liter 1882-83. finom asztali 24 " 50 " 16 " 18 "

1 liter 1882-83. baker 30 " 50 liter 25 frt.

Üveg-s fehér bakerok, különböző évekről, finom szomorodói, kitűnő tokaji és ruzei asszu borok vagy szőlő megvizsgált ócsemege vörös borok, u. m.: mensesi, egri, budai, esztergomi, szegedi, kitűnő réz-ürmös és fróf Nemes-féle Rishing orvosi malaga-sect, magyar és francia pezsgők és több itt fel nem sorolt fehér és vörös borokat jutános árban, gyors és pontos kiszolgáltatás mellett ajánl

KATZ LAJOS

borkereskedő.

! Legszebb ajándékok ékszerekben. !

Nagy választékban legszebb kivitelben igen jutányos árban kaphatók
Legujabb ékszerek, zseb és fali órák, ezüstművek

LÖFKOVITS ARTHUR és TÁRSA

órák és ékszerésznél
DEBRECZENBEN

Főpiacz 2142. közvetlen a posta mellett.

Órák!

1 évi jótállással:

Érték	frtól.
Ezüst henger óra	9
" horgony óra	13
" Remontoir "	14
" " finom	18
Arany női henger	18
Arany női remontoir	25
" női rem. kettős f.	32
Arany férfi remontoir	30
" férfi r. ket fedelű	50
8 nap járó inga óra 1 m. 30 cm. hosszú	20
8 nap járó inga óra 1 m. szerkezet	26
8 nap járó inga óra negyedórát ismételő	40

Ujévi ajándékok!

Érték	frtól.
Arany női gyűrű	2
Arany férfi gyűrű	4
Arany karika gyűrű	4
Valódi gyémánt gyűrű	8
Valódi gyémánt függő	14
Valódi brilliánt függő	25
Arany női karék	16
Ezüst divat karék	2
Arany kereszt	4
Ugyanaz gyémánttal	12
Arany női mellű	15
Legujabb ezüst mellű	2

Ékszerek

a m. k. fény. hivatal bélyegével:

Érték	frtól.
13 próbás ezüst ezkor tartó	35
13 próbás ezüst gyertya tartó	25
13 próbás ezüst kenyérszárító	35
6 aranyozott gyümölcs	15
6 ezüst gyümölcs	6
6 aranyoz. moeca kanál	10
Ezüst kávéstartó	4
Ezüst varró eszköz	6
" aranyoz. pénztárcza	9
" dohányszelence	14
Valódi tuleszelence	24
Aranyozott ezüst	3

Vidéki megbízások gyorsan s solidul vitetnek ki.

IV. évfoly. Előfizetési felhívás a IV. évfoly.

„Magyar Háziasszony“

háztartási, gazdasági és szépirodalmi hetilap, a magyar gazdaszervezők orsz. egyletének hivatalos közlönye IV. évfolyamára.

A magyar hálygek ezen egyetlen szaklapja ma már nagy elterjedésnek örvend, a társadalom minden rétegében, képviseli a nők összes érdekeit, hasznos tanácsokat ad és a mellett, hogy a takarékos gazdálkodás és rendszeres háztartás elveivel megismerteti, még kellemes szórakozást nyújt akkor, midőn a nő elvégezte házi teendőit. Iránya olyan, hogy a család minden tagja, a serdülő leány, a fiatal menyecske, a szerető anya, a gondos háziasszony és az öreg anyóka, egyaránt élvezettel olvashatják. Egyes rovatai, mint a háztartási, kertészeti, egészségügyi (házi orvos) és divat rovatai, valamint vezércikkei is szakavatott írők és irónok által töltöttek be és a mellett a tárcza és regényrovatban is az elismert többi munkatársakkal találkoznak olvasóink; méltán megérdemli tehát azt a nagyérdemű érdeklődést, melyben részesedik, mert hol egyszer beköszöntött, ott nélkülözhetetlen társalkodó a „Magyar Háziasszony“ az olvasó asztalán. — A csiinos kiállítás, vasárnapokon 12-16 oldalon megjelenő lapnak előfizetési ára: eg évre 6 frt, félve 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.

Előfizetések a „Magyar Háziasszony“ kiadóhivatalához: Budapest, väci körút 20. sz. a. intézőndök és a hó bármely napjától elfogadjatnak.

A „Magyar Háziasszony“ kiadóhivatala Budapest, väci körút 20. E szaklapnak egyik háztartásból sem szabadea hiányozni, miután útmutatásai mellett több száz forintot lehet a háztartásban megtakarítani.

A halott Izidor híd lette, a gr nagy hiva Nem akarj fölhasználni

Minde ki most ségét.

Folsz Péter vállá ják is a